

Od autora

Oddawana do rąk czytelników książka stanowi wybór ponad dwustu tekstów, które powstały w ciągu pierwszego dziesięciolecia obowiązywania Konstytucji RP z 1997 r. Pierwotnie przygotowane zostały jako ekspertyzy prawne w ramach Biura Studiów i Ekspertyz (następnie Biura Analiz Sejmowych) Kancelarii Sejmu RP. Zamknięcie we wspomnianym dziesięcioleciu trzech kolejnych (III-V) kadencji Sejmu jest tu dodatkowym wyznacznikiem granic czasowych powstałych opracowań. Teksty te przygotowywane były każdorazowo w związku z konkretnymi zdarzeniami, stanowiąc bieżącą i w zasadzie krótką ich analizę, dla potrzeb różnych organów i osób – Marszałka Sejmu, Szefa Kancelarii Sejmu, komisji i podkomisji sejmowych, klubów poselskich, posłów zwracających się do Biura o przygotowanie opinii. Ukazują one różne aspekty tej części praktyki sejmowej, z którą przyszło mi zetknąć się jako ekspertowi.

Publikowana książka nie stanowi syntezy całej praktyki sejmowej minionego dziesięciolecia, nie wyraża więc generalnych ocen kształtowania tej praktyki minionego okresu. Jest zespołem opracowań w tym sensie częściowych, że obejmującym z osobna tylko te konkretne wydarzenia i pytania, jakie skierowano do zajęcia stanowiska przez eksperta. Jedynie dla pewnej przejrzystości ekspertyzy te, potraktowane w książce jako podrozdziały, zostały usystematyzowane według kryterium przedmiotowego, tworząc w rezultacie rozdziały książki jako większe całości. Pewnym punktem odniesienia była tu systematyka Konstytucji RP i Regulamin Sejmu RP. Dobór nie był więc arbitralny, ale trzeba pamiętać, że poszczególne kazusy z racji swej wielowątkowości mogłyby zostać także przyporządkowane czasem inaczej. Pewna spójność merytoryczna oznaczała w rezultacie konieczność rezygnacji z kryterium chronologicznego, które – być może – czasem lepiej oddawałoby puls życia ustrojowego. W tej sytuacji jednak celowe stało się opatrzenie każdego z częściowych opracowań datą jego sporządzenia. Geneza tekstów, ów rodzaj pisanego na gorąco, eksperckiego komentarza czy odpowiedzi na konkretne pytania czyniła wówczas celowym – co do zasady – rezygnację z aparatury naukowej, a dziś trudno byłoby ingerować w tekst powstały i przekazany ówczesnemu adresatowi w określonej formie. Z przeznaczeniem tekstów do publikacji w książce wiązało się więc tylko ich doredagowanie, zwłaszcza uczynienie poszczególnych tytułów opracowań czytelniejszymi, lepiej ukazującymi istotę problemu. Z założenia więc nie wprowadzono do tekstów zmian merytorycznych, choć upływ czasu po ich pierwotnym sporządzeniu mógłby niekiedy stanowić okazję i powód, by niektóre sądy uzupełnić lub zweryfikować. Przekreślałoby to jednak charakter całego tomu.

Zamieszczone teksty są oczywiście i przede wszystkim świadectwem czasu ich powstania, ale jednak nie tylko. Wielokroć zawierają analizy mające trwalsze znaczenie, choć same wydarzenia czy problemy mogły już stać się historią. Pewne ekspertyzy wywarły wpływ na bieg zdarzeń, stawały się elementem publicznej dyskusji prawnoustrojowej, z niektórymi zaś praktyka obeszła się bardziej politycznie albo też przyjmując za swą podstawę odmienne założenia merytoryczne, gdy nie było zgody między ekspertami. Część opracowań weszła już w obieg dyskusji naukowej dzięki wcześniejszej publikacji – wtedy zwłaszcza w „Przeglądzie Sejmowym”, „Biuletynie – Ekspertyzy i opinie prawne” (następnie „Zeszytach Prawniczych”) Biura Studiów i Ekspertyz (Biura Analiz Sejmowych) Kancelarii Sejmu, „Gdańskich Studiach Prawniczych”, stając się też czasem choćby częścią większego opracowania. Z pewnością jednak całościowy zbiór daje lepszy, bardziej znaczący obraz sejmowej praktyki wspomnianego dziesięciolecia.

Ileokroć w opracowaniach mowa jest o Konstytucji RP, chodzi o Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.). Gdy mowa jest o Regulaminie Sejmu, chodzi o uchwałę Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 1992 r. w brzmieniu obowiązującym w dacie sporządzenia danej ekspertyzy.